

4

ශ්‍රේණිය

පරිසරය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්

අපේ අතීත විහිි

සැකසුම :- එම්.එම්.කේ. එස් කුමාර්

පහතින් දක්වා ඇති ඓතිහාසික ස්ථානවල තොරතුරු සොයන්න.

- ❖ යාපනය කොටුව
- ❖ ගාල්ල කොටුව
- ❖ සීගිරිය
- ❖ මින්නේරිය වැව
- ❖ පරාක්‍රම සමුද්‍රය
- ❖ බසවක්කුලම වැව
- ❖ සොරබොර වැව

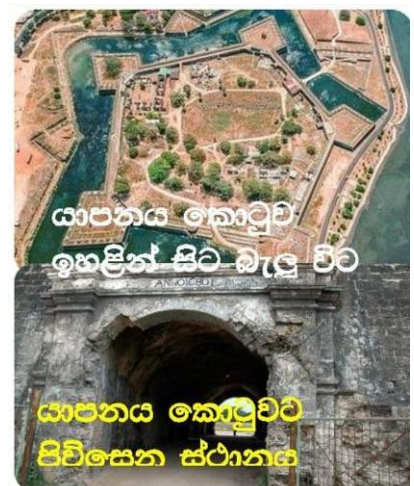
යාපනය කොටුව

යාපනය කොටුව උතුරු පළාතේ යාපනය දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි ඓතිහාසික බලකොටුවකි. මෙය පෘතුගීසීන් විසින් 1625 ග්‍රැනයිට් පාෂාණ යොදාගෙන පෘතුගීසි ජාතික පිලිප් ඔලිවේරාගේ මූල්කන්වයෙන් ඔවුන්ගේ හමුදාව ෧෫විම සඳහා ඉදිකර ඇත.

වර්ෂ 1658 දී (ලන්දේසි පාලන සමයේ දී) රෙක්ලොම්ප් වැන්ගොයින්ස් යටතේ යාපනය කොටුව අල්ලා ගන්නා ලදී.

වර්ෂ 1795 දී ලන්දේසීන්ගෙන් මෙම කොටුව ඉංග්‍රීසීන් අතට පත් වූ අතර 1948 වන තෙක් ඉංග්‍රීසි ආරක්ෂක බලකොටුවක් ලෙස පවත්වාගෙන ගොස් ඇත.

පසුගිය යුධ සමයේ දී යාපනය කොටුවට විශාල වශයෙන් හානි සිදුවිය. වර්තමානය වන විට රජය විසින් සංචාරක ආකර්ෂණය දිනා ගන්නා ස්ථානයක් ලෙස අළුත්වැඩියා කටයුතු සිදු කරගෙන යයි.

ගාලු කොටුව

දකුණු පළාතේ ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි ඓතිහාසික බලකොටුවකි. උතුරු දිශාවේ සිටි දකුණු දිශාවට මීටර් 700ක් පමණ මේ ගාලු කොටුවේ කොටු පවුර විහි දී තිබේ.

ගාලු කොටුවේ විශාලත්වය අක්කර 90ක් පමණ වේ. ගාලු කොටුවේ ඇති කොටු පවුරේ උස අඩි 70ක් පමණ වේ. මෙය පෘතුගීසි ජාතික ලොරෙන්සෝ ද අල්මේදා විසින් ඉදිකර ඇත.

ගාලු කොටුව පිළිබඳ කියවෙන පහත ගීතය රසවිඳින්න.

දකුණු ලකේ - අග නගරේ
ගාලු පුරේ සිරි
කෙසේ කියමි දෝ
ගාලු සිරි වනම් දෝ//

අත් දිග හැට්ටේ ඇදගත්
ගාලු ලඳුන්නේ දැන පුරා
රන් වළලු
නාද නගන්නේ

මුදු සුළං විඳිමින් හිර බැස යන යාමේ
ගාලු පවුර මත කුමරියෝ
වැතිර සිටින්නේ

දකුණු ලකේ //

පනා කපන්නෝ කළුවර
කැටයම් කරුවෝ කලා සිල්ප
දියුණු කරන විස්කම් දරුවෝ

රේස් තිරික්කලේ නැගී ගාලු තරුණයෝ
පෙර සිංහල විරු දරුවන්
බල පෙන්වන්නේ

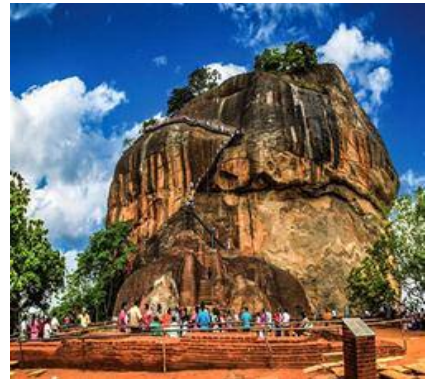
දකුණු ලකේ..... //

ගීත ගායනය :- වික්‍රා සෝමපාල

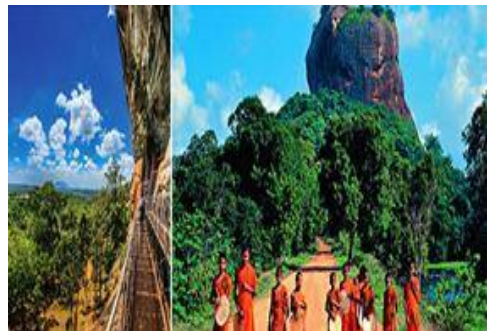

සීගිරිය

සීගිරිය, කාශ්‍යප රජතුමා විසින් ක්‍රි.ව 5වන සියවසේ දී ඉදිකරන ලද අසිරිමත් නිර්මාණයකි. එය මීටර් 180ක් පමණ උස පර්වතයකි. පර්වතය දිගේ ටික දුරක් යන විට කැටපත් පවුර දැකිය හැකි ය. කැටපත් පවුර අසල සිට ඉහළ බැලූ විට සීගිරි බිතුසිතුවම් පෙනෙයි. සීගිරි පර්වතය මුදුනේ කාශ්‍යප රජතුමාගේ මාලිගය ඉදි කර තිබේ ඇත.

ඊට අමතර ව පොකුණු, විනෝද උයන්, නාන තටාක, සීත හා ගිම්හාන මාලිගා ද තිබේ ඇත. ඉහත කී අලංකාර ඉදිකිරීම්වලට අමතරව සීගිරියේ දෙස් විදෙස් සංචාරකයන්ගේ ආකර්ශනය පුරාවිද්‍යාත්මක ස්ථානයක් බවට පත්වී ඇත්තේ එහි ඇති ලෝක ප්‍රකට බිතුසිතුවම් හා කැටපත් පවුර මත ලියා ඇති සිය ගණනක් වූ කුරුටු ගී නිසා ය. ක්‍රි.ව 5 වන සිය වසේ ලංකාවේ පැවති නගර නිර්මාණ ශිල්පය, කලාව, ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය ඉදිකිරීම් තාක්ෂණය ජල කළමනාකරණය එක්තැන්වීම මැනවින් නිරූපණයකරන ස්ථානයක් ලෙස මෙය හඳුන්වා දිය හැකිය. සීගිරිය 1982 දී ලෝක උරුමයක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත.

මින්තේරිය වැව

මින්තේරිය වැව පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කය තුළ පිහිටා ඇති විශාල වැවකි. එය මින්තේරිය නදිය හරස්කොට ඉදිකරවන ලද්දේ ක්‍රිස්තු වර්ෂ 286 දී මහසෙන් රජතුමා (ක්‍රි. ව 276-303) විසිනි.

වර්ග කිලෝමීටර 18.9 ක පමණ වපසරියකින් යුතු වැව වෙත මහවැලි ගඟේ සිට ඇලහැර ඇළ ඔස්සේ ජලය ගලා ඒම සිදුවෙනවා වසබ රජතුමා විසින් ඇලහැර ඇළ යෝජනා ක්‍රමය ආරම්භ කර ඇති අතර මහසෙන් රජු වර්තමාන තත්වය දක්වා එය ගොඩ නංවා තිබේ.

ජනප්‍රවාද වල සඳහන් ආකාරයට මේ කාලයේ දී එක් ප්‍රදේශයක ගවයන්ගෙන් දොවාගත් කිරි ඉතා රසවත් බව ආරංචි වී ඒ ගැන සොයා බැලූ රජතුමාට දැන ගන්නට ලැබුණේ නියං සමයේ ඉතා ඇතට ගොස් තණ කැමට යන ගවයින් තණ කා වතුර බී පැමිණෙන බවත් ඒ ඉසව්ව

සොයා ගැනීම සඳහා ගවයින් පිටේ තල ඇට පිරවූ සිඳුරු සහිත ගෝනි බැද හැරී බවත් එවිට පිත්ත හේතුවෙන් පැළ වූ තල පැළ ඔස්සේ ඔවුන් ගමන් කළ දිසාව හරහා තණ කා වතුර බී ප්‍රදේශය සොයා ගැනීමට හැකි වූ බවත් සඳහන්වේ. මේ ආශ්‍රිතව වැල් මී තිබුණු බැවින් ගවයින් ඒවා ආහාරයට

ගැනීමෙන් රසවත් කිරි දොවා ගැනීමට හැකි වුණා. ඒ හේතුවෙන් මිහිරි කිරි තිබූ ගම හෙවත් මිනිහිරි ගම ලෙසත් පසුව මින්තේරිය ලෙසත් හැඳින්වූ බව ජනප්‍රවාද වල සඳහන් වෙනවා. තවත් කථාවක සඳහන් වන්නේ මෙම ප්‍රදේශයේ ඉතා සරුවට මෙතේරි වැවුණු බැවින් මෙතේරිගම පසුව මින්තේරිය වූ බවයි. ඒ අනුව මෙවන් නියං සමයක වුව ද ජලය රැඳී තිබෙන මෙම ප්‍රදේශයේ වැවක් තනවා කුඹුරු අස්වද්දන්තට රජු තීරණය කළ බව සඳහන් වේ. මින්තේරිය ප්‍රදේශයේ ගොවිජනයා මෙම විශාල වැව ඉදිකළ මහසෙන් රජතුමා මින්තේරි දෙවියන් වශයෙන් පිදුම් ලබන අතර වැව් බැම්මේ මින්තේරි දේවාලය නමින් දේවාලයක් ඉදිකර තිබේ.

පරාක්‍රම සමුද්‍රය

පොළොන්නරුවේ පිහිටි පරාක්‍රම සමුද්‍රය මහා පරාක්‍රමබාහු රජතුමාගේ විශිෂ්ට නිර්මාණයකි. පරාක්‍රම සමුද්‍රය පිහිටි ප්‍රදේශයේ කලින් පැවති ජලාශ තුනක් වන තෝපා වැව, දුමුටුලු වැව හා එරමුදු වැව යන වැව් තුන එක් කර ගොඩනංවා

ඇත. එයට ජලය රැගෙන ඒමට

ආකාස ගංගාව

නැමති ඇළ

ඉදිකර

තිබෙන්නේ

අඹන්ගඟ

අංගමැඩිල්ලේදී

හරස් කර වෙල්ලක් ඉදිකිරීමෙනි.

වර්තමානයේ ද පැරණි කළුගල් අමුණේ නටබුන් ඉතිරිව පවතී. පෞරාණික වටිනාකමක් පවතින

අංගමැඩිල්ල අමුණ හා හා භූ වැවේ සොරොව්ව ද අතීතයේ දී භාවිත වූ අදටත් ශේෂව පවතින පැරණි වාරි නිර්මාණ ලෙස හඳුන්වා දිය හැක. මෙය ඉදිකිරීමට පෙර පැවති එරමුදු වැව හා දුමුටුලු වැව පුරාණයේ ගොවිතැන් කටයුතු සඳහා ජලය ලබා ගත් කුඩා වැව් දෙකක් වන අතර තෝපා වැව හතරවැනි සියවසේ දී උපනිස්ස රජු විසින් නිර්මාණය කරන ලද්දකි.

බසවක්කුලම වැව / අභය වැව

අනුරාධපුරයේ පූජා නගරයේ මහමෙවුනා උයනේ පිහිටා ඇති රුවන්මැලිසෑය හා ශ්‍රී මහා බෝධින් වහන්සේට ජෙන දුරින් අභය වැව හෙවත් බසවක්කුලම වැව පිහිටා ඇත.

ක්‍රි. ව 437-367 අතර කාලයේ රජකල පණ්ඩුකාභය රජතුමා විසින් නිර්මාණය කළ මෙම වැව ශ්‍රී ලංකාවේ පළමු වැව ලෙස සැලකේ වැවේ ප්‍රමාණය වර්ග සැතපුම් 3.8 කි. වැවේ උපරිම

ජලධාරිතාවය අක්කර අඩි 1900කි. වැවේ සාමාන්‍ය ගැඹුර අඩි 15ක් පමණ වේ. අඩි 3900 ක් පමණ දිග බැම්මකින් සමන්විත මෙම වැවට ඇත්තේ එක් සෙරොව්වක් පමණි. විවර 9කින් හා 100ක් පමණ දිගකින් යුතු වානක් සහිත වේ. මෙම වැව මගින් කුඹුරු අක්කර 390කට පමණ වී වගාව සඳහා ජලය සපයයි. වන්දනාවී එන බැතිමතුන් මෙයින් ස්නානය කිරීමට අමතක නොකරයි. ස්වභාව සුන්දරත්වයෙන් අනූන මෙම වැවෙන් පානීය ජල අවශ්‍යතාවයද සපුරා ගනී.

සොරබොර වැව

සොර බොර වැව යනු ශ්‍රී ලංකාවේ බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ මහියංගනයේ පිහිටි පුරාණ ජලාශයක් වේ. එය දුටුගැමුණු රාජ්‍ය සමයේ (ක්‍රි. පූ 161-137) බුලතා නම් යෝධයෙකු විසින් ඉදිකරවූ බව පැවසේ දියවන්නා එය හරස් කොටමීටර 485ක පමණ දිගකින් යුතු බැම්මක් ඉදිකිරීම මගින් වැව නිර්මාණය කොට තිබේ වැවෙහි ඇතුළු පසින් සොරොච්ච දොරටු වෙත පීඩනය ඇති කිරීම යාමනය කරන සහ බැම්ම බාදනයෙන් වළක්වාලීමට දායක වන බිසොකොටුව නම් ව්‍යුහය මෙම සොරබොර වැවේ දෑක ගැනීමට නොහැකි වන අතර ඒ වෙනුවට උපක්‍රමශීලී ලෙස

වැවෙහි සොරොච්ච ඉවුරෙන් ඇතට වන්නට සහ වැව වටා වූ පිහිටි ගල ආශ්‍රයෙන් නිර්මාණය කොට තිබේ. මෙවැනි ආකාරයේ සොරොච්චක් දෑක ගත හැකි එකම ස්ථානය වශයෙන් සොරබොර වැව හැඳින්වේ.

පහත ස්ථාන පිළිබඳ තොරතුරු සොයා පොතක් නිර්මාණය කරන්න.

දළදා මාලිගාව - මහනුවර

කැලණි විහාරය - ගම්පහ

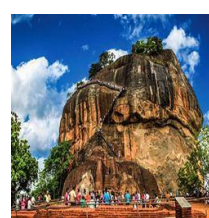
ජය ශ්‍රී මහා බෝධිය අනුරාධපුරය

රුවන්මැලි මහාසෑය - අනුරාධපුරය

ප්‍රිපාරාමය - අනුරාධපුරය

සීගිරිය - මාතලේ

සෝමාවතිය - පොළොන්නරුව

මහියංගනය -
බදුල්ල

කතරගම දේවාලය -
මොනරාගල

සේරුවාවිල විහාරය
- ත්‍රිකුණාමලය

නාගදීප විහාරය
- යාපනය

❖ වඩාත් පෞරාණික, සංස්කෘතික මෙන් ම පාරිසරික වටිනාකමක් ඇති ස්ථාන කිහිපයක් හඳුනා ගනිමු.

01. ලංකාවේ මුල්ම තේ ගස

ලංකාවට මුල්ම තේ බීජය ගෙන එන ලද්දේ 1824 දී දෙවන තේ බීජය 1939 දී ගෙනවිත් පේරාදෙණිය උද්භිත උද්‍යානයේ පැළ කල අතර ඒවා නිදහසේ වර්ධනය විය.

පසුව වාණිජ වශයෙන් ලෙස 1867 දී ජෙම්ස් ටේලර් විසින් මුල් වරට මහනුවර හේවා හැට ලූල් කඳුර වතුයායේ රෝපණය කරන ලදී.

02. මන්නාරමේ බඹබැබි ගස (අලි ගස)

පල්ලිමුනේ මාර්ගයේ ඇතුළට වන්නනට ඇත. උස මීටර් 7.5 ක් පමණ ද ගසෙහි වට ප්‍රමාණය මීටර් 19.5 ක් පමණ වේ. අරාබි වෙළෙන්දන් විසින් ශ්‍රී ලංකාවට මෙය හඳුන්වා දී තිබේ. මෙරට ගස් 40ක් පමණ පිහිටා ඇති අතර ඉන් 34ක් පමණ මන්නාරමේ පිහිටා තිබේ. මෙය අතිශය ශුෂ්ක වියළි පරිසරයවල වැඩේ. මෙහි කොළ ඉතා අඩු අතර කදේ මහත

මාංශල ගතිය වැඩිවේ. මෙවැනි හැඩයක් නිර්මාණය වන්නේ ජලය සංරක්ෂණය සඳහා ය. මෙම ගසකින් ජලය වාෂ්ප වීම අඩු වන අතර කදේ වැඩි ජල ප්‍රමාණයක් රඳවා ගත හැකි ය. මේ ගසකට සාමාන්‍ය වශයෙන් ජල ගැලුම් 30000 ක් පමණ රඳවා ගත හැකිය.

03. ඔපනයක යෝධ පුස්වැල

සබරගමුව පළාතේ රත්නපුරය දිස්ත්‍රික්කයේ බලංගොඩ මාර්ගයේ ඔපනයක ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ දෙල්ගස්ලග නගරයේ සිට

මීටර් 50ක් පමණ ඔපනයක දෙසට වන්නට මෙම යෝධ පුස් වැල පිහිටා තිබේ. මෙහි වට ප්‍රමාණය සෙ.මී 168 ක් පමණ වේ.

04. කැබලින්තෑවේ සියඹලා ගස

යාල ජාතික වන උද්‍යානයට අයත් අංක 02

කලාපයේ රමණීය කුඹුක්කන් ඔය ආසන්නයේ කැබලින්ත දේවාලයේ මෙම සියඹලා ගස පිහිටා ඇත.

05. කැප්ටන් ඩෝසන් කුළන

බ්‍රිතාන්‍යන් විසින් මෙරට ඉදිකළ මුල් ම මහා මාර්ගය කොළඹ - මහනුවර මාර්ගය වේ.

මෙම මාර්ගයේ ඉදිකිරීම් කැප්ටන් ඩෝසන් ගේ අධීක්ෂණය යටතේ සිදුවිය. මාර්ගයේ ඉදිකිරීම් ආරම්භ වී අවසාන වීමට පෙර ඔහු විස සහිත සර්පයෙකු දෂ්ඨ කර මිය ගියේ ය. ඔහු සිහි වීම සඳහා මෙම කුළන මධ්‍යම පළාතේ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ කඩුගන්නාවේ ඉදිකර ඇත.

06. රිටිගල කන්ද

අතුරු මැද පළාතේ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි කන්දකි. මෙය අරිට්ට පබ්බත නමින් ද හැඳින්වේ.

දනට වනජීවී දෘඩ රක්ෂිත තුනෙන් එකක් ලෙස රිටිගල අභයභූමිය හැඳින්විය හැකිය.

ආසියා කන්ද පලතුරු කන්ද, ඖෂධ කන්ද ආදී කඳුවැටි කිහිපයක් පුරා පැතිරී ඇත් රිටිගල අක්කර 3777 ක භූමි ප්‍රදේශක විසිරී ඇත. මෙම කන්ද වියළි කලාපයේ පිහිටා තිබුණ ද තෙත් කලාපයේ මෙන් සමීප දේශගුණයක් පවතී. අවුරුද්ද පුරාම නොසිඳි ගලා යන ජල උල්පත් පවතී. ඓතිහාසික නටඹුන්ද මෙහි පවතී.

මෙම රිටිගල පණ්ඩුකාභය රජතුමාගේ සටන් මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස ද පැවති ය බව සඳහන් වේ

07. අම්බලම

මගීන්ගේ ගිමන් අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් මහමග අසල පුරාණයේ ඉදිකළ ගිමන්හල් අම්බලම නම් වේ. බොහෝ විට ගමන් මාර්ගයේ වූ ප්‍රීදක් අසල දොලක් අසල කුඹුරක් අසල අම්බලම ඉදිවිය. ලංකාවේ දනට පවතින පුරාණ අම්බලම්

- ❖ ඇම්බැක්ක අම්බලම
- ❖ මංගලගම අම්බලම
- ❖ අප්පල්ලගොඩ අම්බලම
- ❖ කන්දේවෙල අම්බලම
- ❖ උඩුවෙල උඩගම අම්බලම
- ❖ කරගහගෙදර අම්බලම
- ❖ මීපේ අම්බලම
- ❖ උඩුනුවර අම්බලම
- ❖ ඇට්මපිටිය අම්බලම
- ❖ ගිරුවා අම්බලම
- ❖ රුකුලා අම්බලම
- ❖ ගොඩමුණේ අම්බලම
- ❖ මැදගම අම්බලම

08. නාමල් උයන හා රෝස තිරුවානා කන්ද

ශ්‍රී ලංකාවේ විශාලම නා වනය වේ. අනුරාධපුර දිසාපතිකයේ ගල්කිරියාගම ප්‍රදේශයේ පිහිටා ඇත. අක්කර 260ක ප්‍රමාණයක නා ගස් තිබේ. වසර මිලියන 500ක පමණ ඉතිහාසයකට උරුමකම් කියන මෙම රෝස තිරුවානා කන්ද කඳුවැටි 7කින් සැදුම්ලත් අතර දකුණු ආසියාවේ විශාලම රෝස තිරුවානා කන්ද මෙය වේ.

වැව් ඉදිකළ රජවරු

මින්නේරිය වැව	-	මහසෙන් රජු
පරාක්‍රම සමුද්‍රය	-	මහා පරාක්‍රමබාහු රජතුමා
බසවක්කුලම වැව (අභය වැව)-		පණ්ඩුකාභය රජතුමා
ගිරිතලේ වැව	-	දෙවෙනි අග්බෝ රජතුමා
කන්තලේ වැව	-	දෙවෙනි අග්බෝ රජතුමා
තිසා වැව	-	දේවානම්පියතිස්ස රජතුමා
යෝධ වැව	-	ධාතුසේන රජතුමා
කලා වැව	-	ධාතුසේන රජතුමා
හුරුළු වැව -		
මහකනදරා වැව		
තිස්ස වැව		
කවුඩුළු වැව		
මාමිණියා වැව		
මාගල්ල වැව		
මොර වැව		
කිඹුල්වාන වැව		
නාවිඳුව වැව	-	දෙවන මුගලන් රජතුමා
තෝපා වැව	-	පලමුවන උපතිස්ස රජතුමා
සොරබොර වැව	-	බුලතා නම් යෝධයා

ඓතිහාසික ස්ථාන සංරක්ෂණය කළ යුතු ආකාරය.

- ❖ කුරුටු ගාමිණි මතක සටහන් නොතැබීම
- ❖ අපද්‍රව්‍ය බැහැර නොකිරීම
- ❖ අත ගා නොබැලීම
- ❖ ගස් කොළන් කඩා බිඳ නොදැමීම

**අපේ රටේ කීර්ති නාමය නැංවීමට දායක වූ වර්ත කිහිපයක්
හඳුනා ගනිමු.**

1. ආචාර්ය ටී. බී. ජයා	5. ඔල්කට්තුමා
2. අනගාරික ධර්මපාල තුමා	6. ආතර් සී. ක්ලාක්
3. සී. ඩබ්ලිව්. ඩබ්ලිව්. කන්නන්ගර	7. පණ්ඩිත් ඩබ්ලිව්. ඩී. අමරදේව
4. ආචාර්ය ආනන්ද කුමාරස්වාමි	

ආචාර්ය ආනන්ද කුමාරස්වාමි මැතිතුමා

ආචාර්ය ආනන්ද කුමාරස්වාමි වර්ෂ 1877 අගෝස්තු 22 වැනි දින කොළඹ, කොල් පිටියේ දී උපත ලැබී ය. ඔහු විසින් රචිත ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථ හා නිබන්ධ ප්‍රමාණාත්මක ව මෙන් ම ගුණාත්මක බවින් ද අතිමහත් ය. එම සංඛ්‍යාව 500ට වඩා වැඩි ය. මෙතුමා ඉංග්‍රීසි, ප්‍රංශ, ජර්මන්, ලතින්, ග්‍රීක්, සංස්කෘත, පාලි යන භාෂාවල විශිෂ්ටත්වයට පැමිණියෙකි. නීතිවේදියකු හා පරිවර්තකයෙක් විය. බෞද්ධ ධර්ම ග්‍රන්ථ පාලි බසින් ඉංග්‍රීසියටත්, හින්දු ධර්ම ග්‍රන්ථ දෙමළ බසින් ඉංග්‍රීසියටත් පරිවර්තනය කරන ලදී. ලන්ඩනයේ වයික් ලිප් විද්‍යාලයය ඔහුගේ ගුරු ගෙදර විය. ඔහුගේ ප්‍රථම ශාස්ත්‍රීය ලේඛනය 'ලංකාවේ කඳු හා මිනිරන්' වාර්තා සංග්‍රහය යි. වර්ෂ 1905 දී 'ලංකා සමාජ ප්‍රතිසංස්කරණ සංගමය' ඇරඹූ කුමාරස්වාමි 'සිලෝන් නැෂනල් රිවිව්' (ceylon national review) සඟරාවේ සමාරම්භක සංස්කාරකවරයා විය. ආනන්ද කුමාරස්වාමි වූ කලී ලංකාවෙන් ලොවට දායාද කළ ප්‍රමුඛ පෙළේ දාර්ශනිකයෙකි. පෙරදිග කලා සම්පත් සංරක්ෂණය කිරීම භාර ව සිටි මොහුගේ අත් පිටපත් ලිපි ලේඛන ආදිය බොස්ටන් ලලිත කලා කෞතුකාගාරයෙහි අදත් සංරක්ෂණය කර තිබේ. 'මධ්‍යකාලීන සිංහල කලා', 'ජාතික අපේක්ෂණ', 'ඉන්දියානු ඉන්දුනීසියානු කලාවේ ඉතිහාසය' මොහු විසින් රචිත කෘති ය. ඔහු වර්ෂ 1947 සැප්තැම්බර් 09 දින ඇමරිකාවේ බොස්ටන් නුවර දී මිය ගියේ ය.

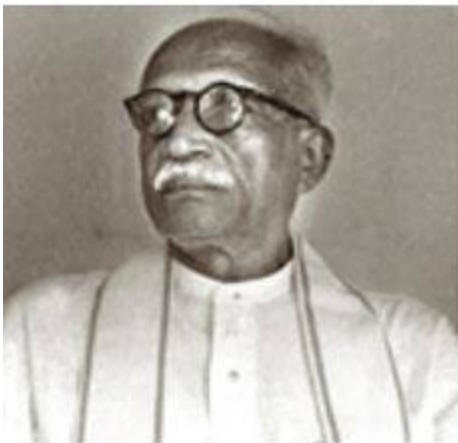
ආචාර්ය ටී. බී. ජයා මැතිතුමා

වර්ෂ 1890 ජනවාරි 01 වැනි දා උපත ලැබූ ටී. බී. ජයා ගේ ළමා කාලය ගැමි දරුවන් අතර ගෙවුණු සරල දිවි පෙවෙකක් විය. ඔහු කොටහේන සාන්ත පාවුළු විදුහලෙන් ද, කොළඹ ශාන්ත තෝමස් විදුහලෙන් ද අධ්‍යාපනය ලැබුවේ ය. වර්ෂ 1910 ජනවාරි මස මහනුවර ධර්මරාජ විදුහලේ ගුරුවරයකු ලෙස වැඩ භාර ගත් මෙතුමා ලතින්, ග්‍රීක්, ආර්ථික විද්‍යාව, ඉතිහාසය වැනි විෂයයන් මගින් ශිෂ්‍යයන් තුළ දේශාභිමානය, එඩිතර බව හා පෞරුෂත්වය ගොඩනැගෙන පරිදි ඉගැන්වීම් කටයුතුවල යෙදිණි.

366 වර්ෂ 1917 දී කොළඹ ආනන්ද විද්‍යාලයයේ ගුරුවරයකු ලෙස වැඩ කරන කාලයේ රට භාර ගැනීමට ඉවහල් වන අන්දමේ පූර්ණ අධ්‍යාපනයක් ශිෂ්‍යයන්ට ලබා දුන්නේ ය. වර්ෂ 1921 දී කොළඹ මරදාන සහිරා විද්‍යාලයයේ විදුහල්පති විය. එකල තිබූ කොළඹ කයිරියා බාලිකා පාසල සහ ඩෙන්හැම් ඉංග්‍රීසි පාසල ආරම්භ කරන ලද්දේ මෙතුමා විසිනි. අලුත්ගම, ගම්පොළ, මාතලේ සහ පුත්තලම නගරවල සහිරා විද්‍යාලයයන් ද, අලුත්ගම, අඩ්ඩාලව්වේ නගරවල ගුරු විදුහල් ද ආරම්භ කළේ ය. ජාතික කොඩිය හා ජාතික ගීය සම්පාදන කමිටුවේ ක්‍රියාකාරී සාමාජිකයකු වූ ආචාර්ය ටී. බී. ජයා වර්ෂ 1960 දී සවුදි අරාබියාවේ දිනා නගරයේ දී මෙලොවින් සමු ගත්තේ ය.

ආචාර්ය සී. ඩබ්ලිව්. ඩබ්ලිව්. කන්නන්ගර මැතිතුමා

ආචාර්ය ක්‍රිස්ටෝපර් විලියම් විජේකෝන් කන්නන්ගර ශ්‍රේෂ්ඨ අධ්‍යාපනඥයකු මෙන් ම ජාතික වීරයෙක් ද වේ. මෙතුමා වර්ෂ 1894 ඔක්තෝබර් මස 18 දින උපත ලැබීය. කන්නන්ගර මැතිතුමා මහා භාරතයේ උපත ලැබී නම් ඔහු එහි දී දෙවියකු වශයෙන් පුද ලබනු ඇතැ යි වර්ෂ 1945 ලංකාවේ සිටි ඉන්දියානු නියෝජිත එම්. එස්. අනේ පවසා ඇත. අම්බලන්ගොඩ වෙස්ලියන් සහ ගාල්ලේ රිච්මන්ඩ් විදුහල්වල ඉගෙනුම ලැබූ ඔහු බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යයට අයත් රටවල හොඳ ම ශිෂ්‍යයාට

හිමි ත්‍යාගය ද දිනා ගත්තේ ය. රිච්මන්ඩ් විද්‍යාලයයේ ගුරුවරයකු ලෙස ගුරු වෘත්තියට පැමිණි ඔහු මොරටුව වේල්ස් කුමර විද්‍යාලයය සහ කොළඹ වෙස්ලි විද්‍යාලයයේ ද සේවය කළේය. වර්ෂ 1931 සිට ක්‍රි.ව. 1946 තෙක් කාලයේ ලංකාවේ අධ්‍යාපන ඇමති ව සිට කරන ලද සේවාව අතිමහත් ය.

පළමු වන ශ්‍රේණියේ සිට විශ්වවිද්‍යාලය තෙක් නිදහස් අධ්‍යාපනය නොමිලේ ලබා දීම, මවු බස අධ්‍යාපන මාධ්‍යය බවට පත් කිරීම, පාසල් රජයට පවරා ගැනීම, මධ්‍ය මහා විද්‍යාලය ආරම්භ කිරීම, සෑම ළමයකුට ම තම දෙමවුපියන්ගේ ආගම ඉගැන්වීම, ආදායම් අඩු ශිෂ්‍යයන්ට ශිෂ්‍යත්ව ලබා දීම, පොදු විෂය නිර්දේශයක් සකස් කිරීම, විෂය බාහිර කටයුතු සංවිධානය, පාසල්වලට ක්‍රීඩා පිට්ටනි ලබා දීම, සංගීතය, නැටුම්, මලල ක්‍රීඩා ඉගෙනීමට අවස්ථා ලබා දීම, දෙවන පන්තියේ සිට ඉංග්‍රීසි විෂයය ලෙස ඉගෙනීමට අනිවාර්ය කිරීම වැදගත් විය. මෙම නවීකරණ ඔස්සේ ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනයේ නව නැම්මක් ඇති වූ අතර ඒ වකවානුව වන විට අධ්‍යාපනය අතින් ආසියාවේ දියුණු ම රට බවට ශ්‍රී ලංකාව පත් විය. පරාදීන යුගයක වුව ද ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන රටාව වෙනස් කිරීමේ කාර්යයට උරදීමෙන් ආචාර්ය සී. ඩබ්ලිව්. ඩබ්ලිව්. කන්නන්ගර නමැති ශ්‍රේෂ්ඨ අධ්‍යාපනඥයා ජාතික විරයකු වශයෙන් ද සැලකෙන අතර ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ අධ්‍යාපනයේ පියා යනුවෙන් විරුදාවලිය ලැබී ය.

එස්. මහින්ද හිමි

වර්ෂ 1901 දී ටිබෙට් රටේ සිකිම් ප්‍රදේශයෙහි උපත ලද එස්. කේ. තම්නම්ගල් වයස අවුරුදු 12 දී කොළඹ විද්‍යාදය පිරිවෙනට ඇතුළත් ව පාලි, සිංහල, සංස්කෘත ඉගෙන ගත්තේ ය. මහාබෝධී විද්‍යාලයයෙන් ඉංග්‍රීසි ද පොල්ගස්දූව ආරාමයෙන් ප්‍රාචීන භාෂා ද හැදෑරී ය. රත්ගම සිරිවූලසුමන හිමියන්ගේ ශිෂ්‍යයකු ලෙස දොඩන්දූවේ ශෛලබ්‍රහ්මචාරියයේ දී සිකිම් මහින්ද නමින් පැවිද්ද ලබා ගත්තේ ය.

ඒ හිමිපාණෝ වර්ෂ 1934-1936 කාලය තුළ කොළඹ ආනන්ද විද්‍යාලයයේ සිංහල, පාලි, බුද්ධ ධර්මය ඉගැන්වූහ. පන්සල සහ ගම වෙනුවෙන් විශාල සේවාවක් කළ උන් වහන්සේ විසින් නව ලංකා දහම් පාසල හා ඉංග්‍රීසි පාඨශාලාව ආරම්භ කරන ලදි. එමෙන් ම සතර පේරුවේ ගම්වලින් බෙහෙත් එකතු කොට නොමිලේ බෙහෙත් දෙන පින් බෙහෙත් ශාලාවක් පිහිටුවූහ. ගව මස් කෑමෙන් ගම්මුත් වළකාලීමට තදින් ම ක්‍රියා කළහ. මුත් වහන්සේ පානදුරේ තොටගමුවේ උපසම්පදා හික්ෂු මණ්ඩලයේ ලේකම් තනතුර දැරූහ. එස් මහින්ද හිමියන් ගද්‍ය, පද්‍ය කෘති 40ක් පමණ රචනා කර ඇත. ලංකා මාතා, නිදහසේ මන්ත්‍රය, නිදහසේ දැහැන, දරු නැළවිල්ල ආදී ග්‍රන්ථ ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ දේශාභිමානය හැඟීම් ජනිත කරවීමට සමත් විය. කොළඹ යුගයේ ජනප්‍රිය කවියකු වූ මෙතුමන්ගේ මුල් ම කෘතිය වශයෙන් ඔවා මුතුදම ද අවසාන කෘතිය වශයෙන් ශ්‍රී පාදය ද සැලකේ. දේශාභිමානී හැඟීමෙන් කටයුතු කොට ජාතික මෙහෙවරක යෙදුණු මෙතුමාණෝ වර්ෂ 1951 මාර්තු මස 14 දින අපවත් වූහ.

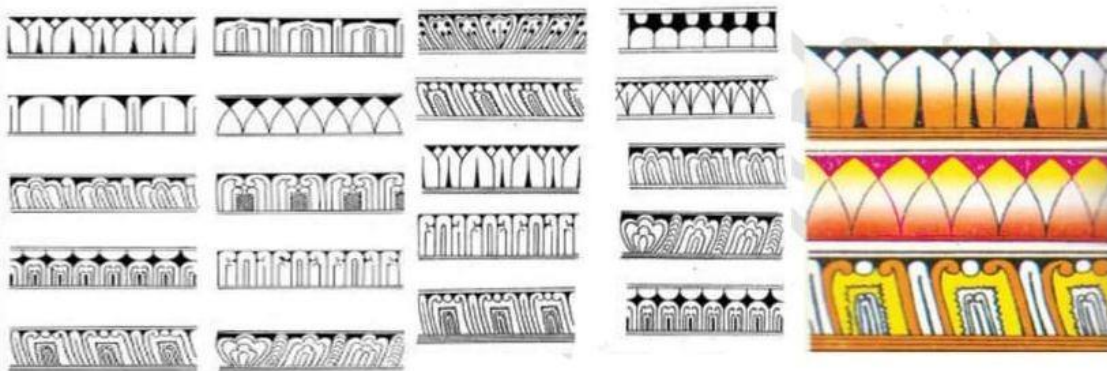
ආකර් සී. ක්ලාක් මැතිතුමා

දකුණු එංගලන්තයේ සමර්සෙට් ප්‍රදේශයේ මයින්හෙව් යන නගරයේ දී වර්ෂ 1917 දෙසැම්බර් මස 16 වන දා ආකර් සී. ක්ලාක් උපත ලැබීය. මොහු විද්‍යාඥයකු මෙන් ම ප්‍රසිද්ධ ලේඛකයෙකි. මොහු ප්‍රසිද්ධියට පත් වූයේ වර්ෂ 1945 දී වයර්ලස් වර්ල්ඩ් යන සඟරාවේ පළ කරන ලද ලිපියකිනි. පොළොවේ සිට අහසට වන්දිකා යැවිය හැකි ය යනුවෙන් ද එම වන්දිකා උපයෝගී කරගෙන පණිවිඩ හුවමාරු ක්‍රමයක් නිර්මාණය කළ හැකි බව ද මොහු ප්‍රකාශ කර ඇත. මෙතුමා වර්ෂ 1956 දී ශ්‍රී ලංකාවේ පදිංචියට පැමිණියේ ය. මොරටු විශ්වවිද්‍යාලයේ කුලපතිවරයා මෙන් ම එංගලන්තයේ රාජකීය තාරකා විද්‍යාඥයන්ගේ සංගමයේ සාමාජිකයකු ලෙස ද කටයුතු කළේ ය. මෙතුමාට උපාධි හා සම්මාන 38ක් පමණ පිරිනමා ඇත. නයිට් පදවියෙන් ද පිදුම් ලැබූ ශ්‍රීමත් ආකර් සී. ක්ලාක් මහතා අනු වියැති ව සිටිය දී වර්ෂ 2008 මාර්තු 19 දා ශ්‍රී ලංකාවේ දී මිය ගියේ ය.

අපේ අතීත කලා නිර්මාණ

පලා පෙති මෝස්තර

ලියවැල් මෝස්තර

අපේ ජන ක්‍රීඩා

- ❖ ඔලිඳ කෙළිය
- ❖ එළවන් කෑම
- ❖ ගුඩු විදීම
- ❖ මේවර කෙළිය
- ❖ පංච කෙළිය
- ❖ වක්ගුඩු පැනීම
- ❖ පොර පොල් ගැසීම
- ❖ ලී කෙළිය
- ❖ අඹ ඇට පැනීම
- ❖ ඉනිවැට පෙරළීම
- ❖ වළකපුරු ගැසීම
- ❖ ගස් කොටු පැනීමේ ක්‍රීඩාව
- ❖ අං කෙළිය
- ❖ කොම්බ ගැසීම

ඔලිඳ කෙළිය

ඔලිඳ කෙළිය ගෘහස්ථ ක්‍රීඩාවකි. අතීතයේ සිට පැවත එන ජනප්‍රිය ක්‍රීඩාවක් වන “ඔලිඳ කෙළිය” වර්තමානයේ අප අතරින් ගිලිහී යන ක්‍රීඩාවකි. පහත සඳහන් වන්නේ එම ක්‍රීඩාව සිදු කරන ආකාරයයි.

- ❖ ඔලිඳ කෙළිය ක්‍රීඩාව කරනු ලබන්නේ සිදුරු කිහිපයකින් යුත් ලී පුවරුවක් මත යි. මෙය ඔලිඳ කොලොම්බුව හෝ ඔලිඳ පෝරුව හෝ යනුවෙන් හඳුන්වයි.

ඔලිඳ පෝරුව

- ❖ මෙම ක්‍රීඩාවේ නීති ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට වෙනස් විය හැකි ය.

- ❖ මේ සඳහා ක්‍රීඩකයෝ දෙදෙනෙක් අවශ්‍ය වෙති. ඔවුහු පුවරුව දෙපස අසුන් ගනිති.

- ❖ පුවරුවේ එක් පසෙක සිදුරු 7ක් ඇත. එක් සිදුරක ඔලිඳ ඇට හතර බැගින් ඇත.

- ❖ ක්‍රීඩකයන් පුවරුවේ තමන්ට අදාළ සිදුරුවල ඇති ඔලිද ඇට එක් සිදුරක සිට අනෙක් සිදුරට මාරු කළ යුතු අතර, මෙසේ මාරු කරන විට හිස් වන සිදුරට ඉදිරියෙන් ඇති සිදුරේ ඇති ඔලිද ඇට එකතු කර ගත යුතු ය. අනතුරු ව එම සිය “ ඇට තමාට හිමි කොටුවට දමනු ඇත.
- ❖ මෙසේ වැඩි ප්‍රමාණයක් ඔලිද ඇට එකතු කර ගන්නා ක්‍රීඩකයා ජයග්‍රහණය කරයි

ඔලිද කෙළිය ආශ්‍රිත කවි

ඔලිද තිබෙන්නේ කොයා කොයා දේසේ
 ඔලිද තිබෙන්නේ බංගලි දේසේ
 ගෙනත් සාදන්නේ කොයි කොයි දේසේ
 ගෙනත් සාදන්නේ සිංහල දේසේ

ඔලිද වැපුරුව ද බලකොයි නෑනෝ
 ඔක් පෙති වෙච්ච ද බලකොයි නෑනෝ
 ඤාපෙති වෙච්ච ද බලකොයි නෑනෝ
 තුන්පෙති වෙච්ච ද බලකොයි නෑනෝ

රැන් ඇදිච්ච ද බලකොයි නෑනෝ
 ගසට පලච්ච ද බලකොයි නෑනෝ
 මල් හට ගත්ත ද බලකොයි නෑනෝ
 පල හට ගත්ත ද බලකොයි නෑනෝ

කිරිසල් වෙච්ච ද බලකොයි නෑනෝ
 ඔලිද පැහිච්ච ද බලකොයි නෑනෝ
 ඔලිද කඩන්නට යමු අපි නෑනෝ
 මගට කන්න බත් බැදගත් නෑනෝ

ඔලිද කඩන්නට මොකක් ගෙනෙන්නේ
 රත්තරනින් රන් කෙක්ක ගෙනෙන්නේ
 කෙක්ක කපන්නට මොකක් ගෙනෙන්නේ
 රත්තරනින් රන් ගිරේ ගෙනෙන්නේ

කෙක්ක වෙළුන්නට මොකක් ගෙනෙන්නේ
 රත්තරනින් රන් කෙන්ද ගෙනෙන්නේ
 ඔළිඳ නෙළන්නට මොකක් ගෙනෙන්නේ
 රත්තරනින් රන් පෙට්ටි ගෙනෙන්නේ

දොඩම් කපාලා ඇමුල් තනාලි නාන්න යන හැටි බලන් කලු
 සේලේ ඇඳලා තෙරිය තියාලා මිදුලේ සක්මන් කරයි කලු
 දහසක් දීලා වළලු තනාලි දූතේ අතලා බලයි කලු
 දුනුකේ මල සේ උළු ගෙයි ඇඳපිට ඔළිඳ කොලින හැටි බලන් කලු

හතේ මුළට මුළ වළ කෙළපනන්නේ
 අතේ ඔළිඳ තොර නැතුව කෙළින්නේ
 නෙතේ බැල්ම තොර නැතුව බලන්නේ
 දෙන්න දෙපිල ඉඳ ඔළිඳ කෙළින්නේ

අතීත සමාජයේ පැවති උතුම් ගුණාංග

- ❖ වැඩිහිටියන්ට ගරු කිරීම
- ❖ නොපැකිළිව උදවු උපකාර කිරීමට පෙළඹීම
- ❖ අවවාද අනුශාසනා නිසි ලෙස පිළිපැදීම
- ❖ ගුණගරුක බව රැකගෙන ක්‍රියා කිරීම.
- ❖ එකට එක නොකීම
- ❖ එකමුතු ව කටයුතු කිරීම